

برخورد با بیماران مبتلا به بیماری‌های خاص (HIV، هپاتیت، اختلالات شدید روان‌پزشکی و ...)

تعریف علمی

برخورد حرفه‌ای با بیماران دارای شرایط خاص به معنای ارائه مراقبت ایمن، محترمانه و بدون تبعیض به افرادی است که به دلیل بیماری (عفونی یا روان‌پزشکی) ممکن است در معرض انگ، پیش‌داوری یا رفتار متفاوت از سوی کارکنان سلامت قرار گیرند.

اصول کلیدی مراقبت حرفه‌ای

رعایت کامل رازداری (Confidentiality)

- اطلاعات بیمار فقط در تیم درمانی مجاز مطرح می‌شود
- افشای تشخیص به افراد غیرمرتبط ممنوع است
- صحبت درباره بیمار در محیط عمومی خطای حرفه‌ای محسوب می‌شود

نکته مهم:

تشخیص HIV، هپاتیت یا بیماری روان‌پزشکی «اطلاعات فوق محرمانه» تلقی می‌شود.

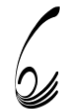
عدم تبعیض در مراقبت (Non-discrimination)

- کیفیت مراقبت برای همه بیماران باید یکسان باشد
- بیماری نباید باعث تغییر رفتار، سرعت یا کیفیت خدمات شود
- اولویت‌بندی فقط بر اساس وضعیت بالینی است نه نوع بیماری

استفاده از احتیاطات استاندارد (Standard Precautions)

برای HIV و هپاتیت:

- استفاده از دستکش در تماس با خون و مایعات بدن

• رعایت بهداشت دست

- دفع ایمن وسایل تیز و برنده

نکته:

انتقال HIV در محیط درمان فقط در صورت عدم رعایت اصول ایمنی رخ می‌دهد، نه صرف تماس معمولی.

ارتباط بدون قضاوت (Non-judgmental communication)

- پرهیز از برچسب‌زنی
- استفاده از زبان خنثی و محترمانه
- عدم ابراز تعجب، ترس یا واکنش منفی

مثال:

این بیماری خیلی خطرناکه

✓ ما مراقبت‌های استاندارد برای ایمنی شما و تیم درمان انجام می‌دهیم

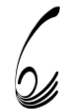
حفظ کرامت در بیماران روان‌پزشکی

- احترام به فرد حتی در شرایط بی‌قراری یا رفتار غیرقابل پیش‌بینی
- پرهیز از تحقیر یا صحبت کودکانه
- توضیح اقدامات قبل از انجام
- حفظ امنیت بدون خشونت غیرضروری

خطاهای رایج

اجتناب از تماس با بیمار

تغییر لحن یا رفتار به دلیل تشخیص

✗ صحبت درباره بیماری در حضور بیمار بدون ضرورت

✗ استفاده از اصطلاحات تحقیرآمیز درباره بیماران روان پزشکی

✗ فرض خطرناک بودن بیمار مبتلا به HIV یا هپاتیت

نقش پرستار در تیم درمان

بر اساس ICN و ANA، پرستار موظف است:

- مراقبت ایمن و برابر ارائه دهد
- از انگ و تبعیض در محیط درمان جلوگیری کند
- اطلاعات بیمار را محرمانه نگه دارد
- رفتار حرفه‌ای تیم را در صورت نیاز اصلاح کند

سناریوهای بالینی

سناریو 1 (HIV)

بیمار HIV مثبت برای پانسمان مراجعه کرده است.

✓ اقدام درست:

- رعایت احتیاطات استاندارد
- رفتار کاملاً طبیعی و حرفه‌ای
- عدم تغییر در کیفیت مراقبت

سناریو 2 (هپاتیت B)

پرستار از تشخیص مطلع می‌شود و احساس ترس دارد.

✓ اقدام درست:

تاریخ: 1403/3/30

• بازگشت به اصول استاندارد احتیاطات

• پرهیز از رفتار اجتنابی

• تمرکز بر ایمنی، نه بر چسب بیماری

سناریو 3 (اختلال شدید روان پزشکی)

بیمار دچار توهم و بی‌قراری است.

✓ اقدام درست:

• حفظ آرامش پرستار

• استفاده از جملات کوتاه و ساده

• پرهیز از بحث با توهم

• حفظ امنیت بیمار و دیگران بدون خشونت غیرضروری

منابع

- International Council of Nurses (ICN), Code of Ethics (2021)
- American Nurses Association (ANA), Nursing Ethics (2021–2025)
- CDC Standard Precautions Guidelines
- Potter & Perry, Fundamentals of Nursing
- Townsend, Psychiatric Mental Health Nursing
- WHO Infection Prevention and Control Guidelines